

Finns det nyheter om evigheten?

En religionsfilosofisk skiss

Den liberalteologiska utmaningen

Liberalteologin (och föregångaren neologin) tillkom från början som ett försök att rädda den kristna tron undan Upplysningstidens attacker mot det kristna dogmat. Stora framsteg uppnåddes i de vetenskapliga metoderna, vilket även kom kyrkan tillgodo. De sociala och ekonomiska förbättringarna var uppenbara. Men med tiden utvecklades upplysningsfilosofin till att kräva empirio-kritiska sanningsanspråk, även utom laboratorierna. De fem sinnenas observation blev inte bara de enda godkända källorna till kunskap överhuvudtaget, utan också den enda grunden för att tillerkänna existens – det som inte kan förnimmas via de fem sinnen kan inte finnas. Detta kallas för reduktionism. Liberalteologierna (som man borde kalla dem i pluralis, eftersom det finns så många olika och sinsemellan motsägande uppfattningar där, vilket dock inte bekymrar dem) vägrar tillbakavisa de empirio-kritiska anspråken och sätter genomgående sina egna skilda uppfattningar före Bibelns ord. Att den allmänna filosofin inte längre skriver under på de radikala empirio-kritikernas sanningskriterier, har inte fått liberalteologerna att återvända till den klassiska teologin. De fortsätter sin självvalda exil. Ibland sammanfaller de liberalteologiska uppfattningarna med kyrkans, bara för att man nästa gång upptäcker att de är på väg bort, för deras utgångspunkt är en annan, ofta skiljer även målen. De stryker och lägger till, för att försöka få någon slags homogenitet och konsistens, och grundar, på sikt, en ny religion, vid sidan av den uppenbarade. Därför uppfattas deras läror som allt på skalan mellan bleka kopior till rena religionsförfalskningar. Liberalteologierna har mystik som ett yttersta halmstrå, de flyr in i en privat fromhetskänsla undan alla besvärliga frågor och tror att de har en tryggad fristad där.

Deras problem är främst att de inte kan lokalisera sin känsla till verkligheten. Det som skulle vara deras styrka blir därför istället deras svaghet.

Postmodernismen

När det gäller postmodernismens ifrågasättande av förekomsten av objektiv sanning, kommer man långt med att hänvisa till juridikens beviskriterier (motiv – medel – tillfälle) eftersom de inte anvisar någon kunskapsväg att verifiera/ falsifiera sina teser. Postmodernismens syn skulle aldrig hålla i en rättsal och naturvetare skakar på huvudet.

Med postmodernismen har liberalteologin hamnat i en hopplös återvändsgränd. Orden förlorar valör, innehåll, smak, doft, klang och färg och samtalen faller sönder.

Postmodernismens teser måste avfärdas som osanna, om det inte finns sanning: ”Med det mått ni mäter med skall det mätas upp åt er” säger Jesus (Matt 7:2 m. par.), ”Den som gräver en grop åt andra faller själv däri”, säger det svenska ordspråket. Om det inte finns sanning så vilar auktoriteten bara på den råa makten. Men den eftertraktade makten kan vändas emot dem själva, när som helst.

Tiden springer ifrån modeteologierna, de blir snabbt omoderna. Men deras problem är deras, bara deras, inte allmänhetens, inte Den allmänneliga kristna kyrkans.

(Jfr "[Lila Katekesen av Dr. Martin Butter](#)" – en drift med postmodernisterna.)

Vilka filosofer och filosofiskolor är relevanta och adekvata för att förena biblisk tro och modernt vetande?

Aristoteles – för hans realism i ontologi och epistemologi, bl.a. definitionsläran, och hans betoning av lycksaligheten och dygden som det högsta i etiken.

Paulus – för hans systematisering av Bibelns råmaterial.

Augustinus – för hans strävan att presentera kristen tro så att den fungerar med sin samtids filosofi.

Thomas av Aquino – för hans strävan efter syntes mellan tro och vetande.

Erasmus av Rotterdam – för hans humanism och bibeltrohet.

Blaise Pascal – för hans sannolikhetslära och kristna tro.

Immanuel Kant – för hans minimalistiska kunskapssteori och tro.

Sören Kierkegaard – för hans kristna uppgörelse med idealismen, monismen och panteismen.

Oskar Bensow – för att han lotsade den klassiska teologin igenom liberalteologins reduktionism i Sverige.

Albert Einstein – för hans teoribildningar om oändligheten omkring tid och rum och hans tro på en skapande Gud. (Listan är längre)

Dessa stora traditioner är samlade och strukturerade i **ny-thomismen**, med namnet hämtat från Thomas av Aquino, eftersom den, liksom han, strävar efter en syntes mellan klassisk kristen tro och modernt vetande. Nythomismen är Romersk-Katolska Kyrkans officiella teologi.

Den kyrkliga teologin har mått bra av att ifrågasättas av kritiker. På så sätt har kyrkans lära tvingats att besvara nya och rimliga frågor, inkludera ny kunskap, och lärt sig att fokusera sina uppfattningar, dragna genom tidens trånga flaskhalsar.

Endast de som är trogna kyrkans lära är till slut behöriga och intressanta debattpartners till utmanarna, än dem som ständigt har strukit flagg inför attackerna.

Kan en protestant vara nythomist?

Ja, därför att nythomismen har en grundläggande religionsfilosofisk hållning av realism i ontologi och epistemologi, och den är gemensam för alla klassiskt kristna, oavsett kyrkotillhörighet.

Man kan utan överdrift säga att nythomismen är en inkluderande tradition och liberalteologin är en exkluderande tradition.

Vad att göra nu?

Eftersom liberalteologier är de enda som gäller i Svenska Kyrkan nu, måste man som klassiskt kristen ta ett steg tillbaka, dit där alla var innan de lämnade oss. Vi måste återanknyta till Svenska Kyrkans Bekännelseskriterier och de kyrkolärare som tillhör Svenska Kyrkans tradition, bl.a. Martin Luther, Philip Melancton, Olaus Petri, Laurentius Petri, Anders Nohrborg, Henric Schartau, Peter Lorentz Sellergren, Lars Levi Laestadius, Carl Olof Rosenius, Nathan Söderblom, Einar Billing m.fl:s böner, predikningar, skrifter och psalmer.

Den klassiska teologins allra bästa bundsförvanter är vetenskapen och juridiken.

Framtiden tillhör de pilgrimer som är väl skodda, som vinner respekt för sin kunskap och intellektuella saklighet och kan lokalisera Gud och Tron i verkligheten.